

Sibpalki

Traditionele Koreaanse Krijgskunsten

Sibpalki

Bok Kyu Choi Ph.D

Oorspronkelijke uitgave Koreaans
©2008 Bok Kyu Choi
©2017 Nederlandse vertaling Yvon van Apeldoorn
Redactie Jorn Verwey en Soo Bosman
Omslag illustratie Jeroen Sikkema
Eerste druk november 2017
Tweede herziene druk december 2017
Art of War B.V.
ISBN: 9789402168501

voor Ye-Bun, Hyo-Shin en Jong-Woo

Inhoudsopgave

Voorwoord	9
1.1 De oude militaire traditie	15
1.1.1 Wapens en krijgskunsten in vroege oorlogen	19
1.1.2 Vechtkunsliteratuur en onderwijs	23
1.1.3 Geschiedenis van de Koreaanse vechtkunsliteratuur	26
1.2 Sibpalki	33
2 Oude Koreaanse krijgskunsten	37
2.1 Gewapende krijgskunsten	37
2.1.1 Speervaardigheid	37
2.1.2 Zwaardvaardigheid	39
2.1.3 Boogschieten	44
2.1.4 Paardrijvaardigheid	50
2.1.5 Vaardigheid in andere wapens	57
2.2 Ongewapende krijgskunsten	59
2.2.1 Handgevechten	59
2.2.2 Worstelen	63
3 De evolutie van Sibpalki	71
3.1 Japanse invasies en de eerste vechtkunsthandleidingen	71
3.1.1 Japanse krijgskunst in de zestiende eeuw	71
3.1.2 Zes vechtvaardigheden en de Geïllustreerde Handleiding der Krijgskunsten	74
3.2 Het Vertaalde Vervolg op de Geïllustreerde Handleiding der Krijgskunsten	85
3.3 Sibpalki en de Complete Geïllustreerde Handleiding der Krijgskunsten	92
3.3.1 Standaardisatie van de essentiële vaardigheden	92
3.3.2 Inhoud van Sibpalki	95
3.4 Beoefening en validatie van Sibpalki	131
3.4.1 Curriculum	131
3.4.2 Steken	133
3.4.3 Snijden	140
3.4.4 Slaan	152
4 Modern Sibpalki	163
4.1 Koreaanse Vechtkunst in het moderne tijdperk	163
4.2 Overdracht en ontwikkeling van hedendaags Sibpalki	167
Index van Koreaanse termen	174

Voorwoord

Wat is het meest tot de verbeelding sprekende culturele symbool van Korea? Voor de meeste mensen zal dat een oud koninklijk paleis in Seoul zijn, een adembenemend vergezicht, of een ander icoon dat door de regering is aangeduid als de belichaming van de essentie van Korea. Voor mij echter, is het de Koreaanse vechtkunst. In tegenstelling tot de meeste andere iconen die het Koreaanse erfgoed uitdragen, zijn de *martial arts* levend en dynamisch en in staat om de spirituele en culturele waarden van het land te laten zien en ervaren.

Taekwondo staat op de lijst van officiële culturele symbolen en wordt over de hele wereld beoefend door 'high-kicking' liefhebbers, en ook hapkido is alom bekend. De Koreaanse vechtkunst behelst echter veel meer dan deze vechtsporten. Het omvat tevens een arsenaal aan wapens en vertelt het verhaal van een institutie die ooit van grote importantie was, vervolgens werd onderworpen en verboden en uiteindelijk herleefde, in de voetsporen van Korea's turbulente geschiedenis.

Voor de komst van vuurwapens, was de vechtkunst de belangrijkste manier van zelfverdediging voor individuen, stammen en staten. Historische gegevens en grafschilderingen tonen de hoge achting die de Koreanen sinds de oudheid hebben voor de vechtkunst. Hun imponerende vaardigheden, voornamelijk met pijl en boog, waren al bekend in China sinds de stammentijd. Boogschieten werd ook op grote schaal beoefend tijdens de Drie Koninkrijken van Korea: Goguryeo (37 v.C. - 668 n.C.), Baekje (18 v.C. - 660 n.C.) en Silla (57 v.C. - 935 n.C.), net als speerwerpen en zwaardvechten. Tevens werden langeafstandswapens zoals katapulten gebruikt.

De vechtkunst kreeg nog meer aanzien tijdens de Goryeo-dynastie (918-1392), toen er frequente invasies van Mongoolse stammen plaatsvonden. De Goryeo-krijgers perfectioneerden de verscheidene technieken met speren en zwaarden, evenals een scala aan cavalerie-vaardigheden en balspelen vergelijkbaar met

polo. Deze militaire cultuur sloeg over naar de lagere klasse en zo werden boogschieten, worstelen, handgevechten en steenwerpen populair.

Goryeo's militaire traditie werd doorgegeven aan de Joseon-dynastie (1392-1910). Vuurwapens, ontwikkeld onder Goryeo, werden op grote schaal ingezet, waardoor legeraanvoerders meer strategische mogelijkheden kregen. Toch bleef boogschieten nog steeds de primaire vechtvorm. Ook was er veel aandacht voor boogschieten en speerwerpen te paard, om de constante dreiging van plunderende Jurchens (voorouders van de Mantsjoes, die de laatste Qing-dynastie in China vormden) aan de noordelijke grens van Korea af te slaan.

Joseon voerde twee grote oorlogen; in 1592-1598 tegen Japan en in 1627 en 1636-1637 tegen Mantsjoerije. De Japanse invallers waren veel beter in het hanteren van geweren en traditionele '*close combat*'-wapens, zoals speren en zwaarden. Voor het Joseon-leger ontstond de acute noodzaak om de vuurwapenvoorraad te vergroten en de vechtvvaardigheden aan te scherpen. De militaire training in het Joseon-tijdperk kwam dus in een stroomversnelling door de toenemende externe dreiging.

De vijandige invallen door Mantsjoerije duurden aanzienlijk minder lang en leverden minder schade op dan de Japanse invasies, die letterlijk het gehele Koreaanse schiereiland verwoestten. Op initiatief van koning Hyojong, die van 1649 tot 1659 regeerde, versterkte Joseon zijn verdediging en bereidde zich voor op een noordelijke expeditie. Gedurende deze periode werd de vechtkunst doorlopend verbeterd en verfijnd, wat uiteindelijk leidde tot de voltooiing van *Sibpalki*, oftewel de 18 vaardigheden.

De 18 vaardigheden bestaan uit het 'steken' met lange speren, lange bamboesperen of drietanden; het 'snijden' met tweehandige zwaarden, scherpe zwaarden, dubbele zwaarden of sikkelzwaarden; en het 'slaan' met vuisten, stokken of strijdvlegels. De grootste kracht van *Sibpalki* schuilt echter in de

‘veelomvattendheid’; het resultaat van een systematische versmelting van oeroude Koreaanse, Chinese en Japanse gevechtmethoden.

In 1790 werden de 18 vaardigheden – plus zes extra paardrijvaardigheden – gebundeld in de *Complete Geïllustreerde Handleiding der Krijgskunsten (Muyedobotongji)*. Het boek, uitgegeven in opdracht van koning Jeongjo, (reg. 1776-1800) om zijn oproep tot meer militaire paraatheid kracht bij te zetten, toonde zowel de invloed van Chinese en Japanse krijgskunsten als de unieke, door de Koreanen ontwikkelde technieken. Het Koninklijke Elitekorps (‘Jangyongyeong’), gestationeerd op Hwaseong Fort in Suwon, bezat eenheden die gespecialiseerd waren in Sibpalki. Ook bij andere militaire eenheden, zoals het *Five Army* garnizoen (‘Ogunyeong’), fungeerde Sibpalki als basistraining. Dit systeem bleef gehandhaafd tot het einde van de 500-jarige heerschappij van Joseon.

Terwijl Japan de traditionele krijgskunsten van de samurai ontwikkelde tot educatief instrument voor karaktervorming in de moderne tijd, lukte het Korea niet om iets dergelijks te ondernemen. Oorzaak hiervan waren de chaotische politieke situatie aan het einde van de Joseon-periode, de daaropvolgende agressies van westerse imperialistische mogendheden met hun geavanceerde wetenschap en technologie, en uiteindelijk de annexatie door Japan in 1910. Tijdens de Japanse heerschappij werden Japanse krijgskunsten geïmplementeerd en westerse sporten geïntroduceerd. Het beoefenen van Koreaanse vechtkunst werd zwaar bestraft. Als gevolg hiervan verdwenen de traditionele Koreaanse *martial arts* uit beeld en bleven ze ook na de bevrijding in 1945 nog lange tijd buiten beschouwing.

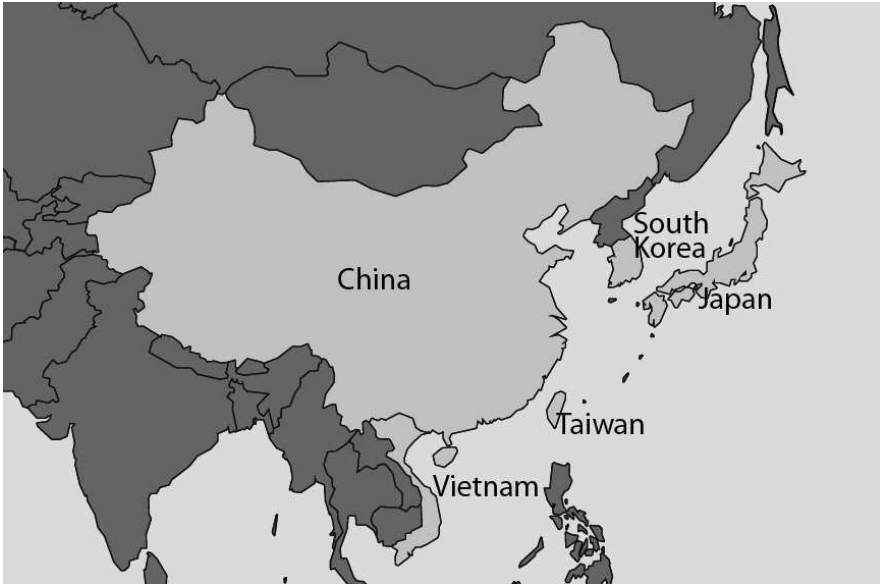
Uiteindelijk herwonnen ze de publieke waardering en kwamen weer tot leven, in enigszins aangepaste vorm, hoewel vele moderne vormen beweren hun oorsprong te vinden in de Sibpalki, zoals beschreven in de *Complete Geïllustreerde Handleiding der Krijgskunsten*.

Het Koreaanse leger heeft onlangs een speciale eregarde in het leven geroepen om de 18 traditionele vechtkunsten te

demonstreren en hiermee een deel van de aloude militaire traditie in ere te herstellen.

Japan, China en Korea hebben vanaf het einde van de negentiende eeuw te maken gehad met westerse invloeden. Ze probeerden hun eigen culturele tradities te behouden, te doen herleven en te vernieuwen. Japan en China zijn hier aardig in geslaagd, maar Korea lijkt te hebben geleden onder identiteitsproblemen, die voor een belangrijk deel verband houden met de Japanse overheersing. Vooral met betrekking tot de Koreaanse krijgskunsten overheersen mythes en misvattingen. Dit boek probeert de geschiedenis recht te zetten en de leemtes op te vullen, door een algemeen overzicht te verschaffen van de Koreaanse vechtkunst, zowel van voor als na de verschijning van de *Complete Geïllustreerde Handleiding der Krijgskunsten*.

Bok Kyu Choi

Afbeelding 1 De geografische ligging van Korea. Sinds omstreeks de zevende eeuw was Korea een natie met een veranderende noordelijke grens. Na de Tweede Wereldoorlog werd het verdeeld in Noord en Zuid.

Afbeelding 2 Aardewerken beeld van een cavalerist (hoogte 23,2 cm, lengte 13,1 cm, diameter 9,2 cm) uit de vijfde eeuw, Gaya Korea (National Museum of Korea)

1 De geschiedenis van de Koreaanse krijgskunst

1.1 De oude militaire traditie

Vechtkunst, of *muye* (*wuyi* in het Chinees), verwijst naar vechtvaardigheid. Er zijn oude Chinese orakelbotten gevonden met ideogrammen die overeenkomen met twee Chinese karakters: *mu* (*wu*) symboliseert een stampende, springende, marcherende speerwerper en *ye* (*yi*) een man die een boompje plant. Omdat het kweken van bomen veel kennis en vaardigheid vereist (op het gebied van bodem en klimaat, bemesting, besproeiing en insectenbestrijding) evolueerde het teken op het orakelbot uiteindelijk naar een karakter dat 'expertise' betekent of 'gespecialiseerde vakkennis, alleen te bereiken door langdurige, toegewijde studie'. Het Engelse begrip '*martial arts*', betekent letterlijk de vaardigheden van Mars, de Romeinse god van de oorlog. Art vindt zijn etymologische oorsprong in het Latijnse woord '*ars*', dat vertaald kan worden als 'kunst' maar ook als 'vaardigheid' of 'techniek'.

Zowel in het Oosten als in het Westen beperkt de definitie van krijgskunsten zich van oudsher tot de traditionele wapens en de lichaamsbewegingen die nodig zijn om dergelijke wapens te hanteren. Vuurwapens, gevechtsstrategieën en andere ondersteunende operaties horen er niet bij. Preciezer gezegd: vanuit de traditionele visie bestaat de vechtkunst uit 'vaardigheden met betrekking tot slaan, steken en snijden, met behulp van wapens zoals zwaarden, dolken, speren en stokken of ruiterschap en boogschieten'.

De vroegst bekende Chinese bron die de krijgskunsten vermeldt is *Records of Three Kingdoms* (*Sanguozhi*, of *Samgukji* in het Koreaans), geschreven door Chen Shou in de derde eeuw. Het werk bestaat uit meerdere delen. In het *Boek van Shu*, met daarin de *Biografie van Liu Feng*, wordt de Han-Chinese generaal beschreven als 'in het bezit van de vechtkunst (*wuyi* in het Chinees, *muye* in het Koreaans) en sterker dan andere mensen'.

Liu Feng (192-220) diende in het leger van zijn stiefvader, Liu Bei, tijdens de laatste jaren van de 'Later Han-dynastie'. In Korea werd over Cheon Namsaeng (?-679), de oudste zoon van Yeon Gaesomun, een bekende generaal van Goguryeo, gezegd dat hij 'een indrukwekkende vechtkunst (*wuyi, Muye*) liet zien', aldus zijn grafschrift. De Geschiedenis van Goreyo (*Goryeosa*) noteert dat 'zij die beschikken over uitstekende fysieke - en vechtvaardigheden aanstellingen kregen.'

De eenvoudige ongewapende vechtvaardigheden behoorden in de oudheid strikt gesproken niet tot de *martial arts*; die bestonden juist uit de gewapende vaardigheden. Hoewel sommige beoefenaars argumenteren dat ze wel degelijk hun oorsprong vinden in de *Complete Geïllustreerde Handleiding der Krijgskunsten*, met daarin een hoofdstuk over 'vuistmethoden', moet hierbij worden opgemerkt dat het achttiende-eeuwse boek de 'blote handen'-vaardigheid introduceerde als een fundamentele beginnersvaardigheid om kracht en behendigheid te oefenen en dat het niet werd beschouwd als strategisch onderdeel in veldslagen.

Het concept van de vechtkunst is totaal veranderd; met *martial arts* worden tegenwoordig vechtsporten bedoeld als karate, taekwondo, hapkido en judo, die competitief beoefend worden. Dit beïnvloedt onze perceptie; als we de oude krijgskunsten bekijken, moeten we oppassen dat we dat niet doen door de lens van de moderne vechtsporten.

Het is voor het grote publiek niet eenvoudig om de traditionele vechtkunsten op werkelijke waarde te schatten. Daarom is een fris perspectief nodig, om de definitie van traditionele vechtkunst goed te begrijpen.